

Luleå kommun

Rektorn vid Luleå gymnasieskola, skolenhet F

Beslut för gymnasieskola

---

efter tillsyn i Luleå gymnasieskola, skolenhet F
i Luleå kommun

Tillsyn i Luleå gymnasieskola, skolenhet F

Skolinspektionen genomför tillsyn i Luleå kommun under våren och hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Luleå gymnasieskola, skolenhet F besöktes av Skolinspektionen den 15 och 16 oktober 2014.

Fakta om skolenheten

Luleå kommuns gymnasieskola är i huvudsak förlagd till centrala Luleå och Luleå Gymnasieby och omfattar fyra kvarter. Där finns alla nationella program i de fyra kvarteren Hackspetten, Kungsfågeln, Lärkan och Örnen samt Hälsans hus och Gymnasiebiblioteket. Omkring nittio procent av kommunens gymnasieungdomar går i Luleå Gymnasieby. Dessutom har ett stort antal ungdomar från andra kommuner sökt sig till utbildningarna. I Luleå Gymnasieby finns omkring 2300 elever och 280 anställda.

Skolenhet F finns i kvarteren Lärkan och Kungsfågeln och innehåller utbildning inom barn- och fritidsprogrammet, restaurang och livsmedelsprogrammet samt idrottsutbildningar i form av nationellt godkända idrottsutbildningar (NIU, med basket, fotboll och ishockey) och ett riksbasketgymnasium (RIG). Antalet elever vid de två programmen barn- och fritidsprogrammet och restaurang och livsmedelsprogrammet är totalt 193. Elever vid NIU och RIG är fördelade på barn och fritidsprogrammet, ekonomiprogrammet, naturvetenskapsprogrammet samt samhällsvetenskapsprogrammet inom Luleå Gymnasieby och omfattar totalt 210 elever. Skolenheten leds av en rektor som även ansvarar för Hälsans Hus, där specialidrott och idrottsundervisning bedrivs. Rektor har ansvar för lärarna och tränarna i specialidrott medan lärarna i idrott och hälsa är fördelade på flera rektorer i gymnasiebyn.

Kunskapsresultat

Luleå gymnasieskola har under hela den senaste tioårsperioden haft bättre resultat än riksgenomsnittet för variablerna genomsnittlig betygspoäng och andel elever behöriga till högskola. Läsåret 2012/13 hade Luleå Gymnasieby 14,7 respektive 95,2 procent för dessa variabler att jämföra med 14,0 respektive 86,8 procent för riksgenomsnittet. För variabeln andel elever med slutbetyg inom fyra år varierar dock resultatet för Luleå Gymnasieby jämfört med riksgenomsnittet. Läsåret 2012/13 hade Luleå Gymnasieby det lägsta resultatet under tioårsperioden med 71,1 procent att jämföra med riksgenomsnittet på 76,6 procent.

Kunskapsresultaten läsåret 2013/14 för programmen inom Luleå gymnasieskola finns ännu inte redovisade i Skolverkets officiella statistik. Enligt Luleå Gymnasiebys egna beräkningar av kunskapsresultaten för läsåret 2013/14 var den genomsnittliga betygspoängen 14,9. För elever med yrkesexamen var motsvarande siffra 13,57 att jämföra med elever med examen från högskoleförberedande program som var 15,41. Den genomsnittliga betygspoängen totalt för hela gymnasieskolan var för kvinnor 15,39 och för män 14,20.

Restaurang- och livsmedelsprogrammet är ett nytt program varför det saknas kunskapsresultat från såväl lokal nivå som på riksnivå i Skolverkets nationella uppföljningssystem. På det tidigare livsmedelsprogrammet har det varit få elever vid Luleå Gymnasieby varför kunskapsresultaten varierar över tid och det är svårt att jämföra med riksresultaten. Detsamma gäller det tidigare hotell- och restaurangprogrammet.

För barn- och fritidsprogrammet finns dock kunskapsresultat. För de tre variablerna genomsnittlig betygspoäng, andel elever behöriga till högskola och andel elever med slutbetyg inom fyra år varierar resultaten för Luleå Gymnasieby i förhållande till riksgenomsnittet. De flesta läsåren under den senaste tioårsperioden har eleverna på barn- och fritidsprogrammet vid Luleå Gymnasieby haft högre genomsnittlig betygspoäng än riksgenomsnittet. Våren 2013 hade eleverna vid Luleå Gymnasieby 13,4 att jämföra med riksgenomsnittet som var 12,5. Andelen elever med behörighet till högskolan var 82,4 procent att jämföra med riksgenomsnittet som var 76,4 procent samtidigt som andelen elever med slutbetyg inom fyra år var 53,7 procent att jämföra med riksgenomsnittet som var 77,5 procent. Det senare resultatet för barn- och fritidsprogrammet vid Luleå Gymnasieby var det sämsta under den senaste tioårsperioden där variationen varit mycket stor.

Luleå Gymnasiebys egen statistik för läsåret 2013/14 visar att den genomsnittliga betygspoängen för elever på barn- och fritidsprogrammet var 13,46, medan motsvarande siffra för restaurang- och livsmedelsprogrammet var 13,11. Den genomsnittliga betygspoängen vid barn- och fritidsprogrammet skiljer sig kraftigt mellan kvinnor (14,24) och män (11,12). Motsvarande siffror på restaurang- och livsmedelsprogrammet var 13,21 för kvinnor och 12,81 för män.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att upptäcka och rätta till brister närhelst de framkommer.

Den genomförda tillsynen visar att den utbildning som genomförs vid skolenheten till stora delar uppfyller författningarnas krav. Utbildningen genomförs av engagerade lärare som i huvudsak har utbildning för den undervisning de bedriver. De intervjuade eleverna är i huvudsak nöjda med den utbildning de får. Bland annat anser de att de får ha inflytande på den undervisning som genomförs och får information om målen för utbildningen.

Skolledningen för barn- och fritidsprogrammet har bytts frekvent under de senaste åren vilket har inneburit att det saknats kontinuitet inom utbildningen. Inom detta program har även funnits tydliga problem med kränkningar och brist på studiero. Skolenheten har dock arbetat med dessa problem och samtliga intervjuade beskriver situationen som klart förbättrad även om arbete återstår. För båda de program som ingår i skolenheten gäller att många elever inte haft dessa utbildningar som förstahandsval och att de antagna ofta haft låga meritvärden. Detta har inneburit problem under utbildningen och ställt krav på goda möjligheter för eleverna att vid behov få tillgång till särskilt stöd. Trots detta har resultaten inte varit tillfredsställande och många elever har hoppat av utbildningen. Av genomförda intervjuer framgår också att många elever på barn- och fritidsprogrammet har upprättade åtgärdsprogram.

Av den genomförda tillsynen framgår att det finns ett antal områden där skolenheten måste utveckla verksamheten för att den ska uppfylla författningarnas krav. Ett sådant område är det systematiska kvalitetsarbetet. En väsentlig del av det systematiska kvalitetsarbetet genomförs gemensamt inom Luleå Gymnasieskola eftersom samverkan mellan skolenheterna är så omfattande. Gemensamt inom gymnasieskolan fastställs vilka uppföljningar som ska göras, hur måluppfyllelsen ska utvärderas och analyseras, samt hur utvecklingsområden ska fastställas och vilka strategier för högre måluppfyllelse som ska användas.

I många avseenden arbetar skolenheten på ett bra sätt med det systematiska kvalitetsarbetet. Vid tillsynen framkommer dock att utvärderingen av särskilt stöd på en övergripande skolenhetsnivå liksom utvärdering av elevhälsans arbete på skolenhetsnivån har tydliga brister även om särskilt stöd utvärderas på individnivå för eleverna och elevhälsans arbete utvärderas separat av respektive profession. För att kunna utveckla dessa delar av verksamheten ytterligare måste dessa verksamheter därför utvärderas på övergripande nivå.

Andra områden som måste utvecklas är skolenhetens likabehandlingsplan som är för generell och gäller för hela gymnasiebyn. Det leder till att skolenhetens specifika behov av åtgärder inte tydliggörs i planen. Elevernas möjligheter att vid behov få tillgång till studiehandledning på modersmålet måste också förbättras.

Mycket av verksamheten inom Luleå Gymnasieby bedrivs gemensamt för hela skolan. Detta kan leda till att de enskilda skolenheternas behov inte blir tydliga något som skolledningarna måste vara observanta på.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Luleå kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 27 februari 2015 redovisas för Skolinspektionen på adress Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå.

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndsordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att de åtgärder, utifrån en kartläggning, som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling finns med i skolenhetens plan mot kränkande behandling
- Se till att en redogörelse för hur de planerade åtgärderna genomförts tas in i efterföljande års plan mot kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling. En sådan plan ska upprättas varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska finnas med i efterföljande års plan. Planen ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolenheten och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundsarbete (jfr Skolverkets allmänna råd, SKOLFS 2012:10).

I Luleå gymnasieskola finns en gemensam likabehandlingsplan som gäller för samtliga skolenheter. I planen finns bland annat rubrikerna vision, definitioner, kartläggning, ansvar och resurser, likabehandlingsarbetets delar samt rutiner i likabehandlingsarbetet. Enligt planen ska en kartläggning göras via en webba-

serad enkät. Den ska genomföras under vecka 11 och 12 för samtliga elever i årskurserna 1 och 2. Analys av enkätsvaren görs inom elevhälsoteamet.

Inom skolenhet F finns en sådan plan mot diskriminering och kränkande behandling. Planen innehåller dock inte någon redogörelse för vilka åtgärder skolenheten behöver vidta utifrån den kartläggning som är genomförd. Det finns inte heller någon redogörelse för hur planerade åtgärder genomfördes under förra året. För att planen ska kunna vara ett effektivt hjälpmedel i skolans värdegrundsarbete är det Skolinspektionens bedömning att planen tydligare måste ange vilka specifika åtgärder som just skolenhet F ska vidta under året samt utvärdera dessa åtgärder i efterföljande års plan.

Vid intervjuer och i enkäter framkommer en bild av att skolenhetens miljö inte upplevs som helt trygg. Vissa problem har funnits med kränkningar inom skolenheten där åtgärder vidtagits. Enligt personalen har situationen blivit bättre men är inte helt bra. De intervjuade eleverna uppger sig inte ha upplevt kränkningar inom utbildningen. Relationerna mellan elever och personal är dock i stor utsträckning goda och respektfulla enligt genomförda intervjuer. Tillsynen visar enligt Skolinspektionens bedömning att skolenheten agerar snabbt och tydligt vid fall av kränkningar.

Vid intervjuer med skolledning och personal framkommer en bild av att det funnits tydliga problem med bristande studiero inom barn- och fritidsprogrammet. Skolenheten har arbetat för att förbättra situationen och läget har nu blivit bättre.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens plan mot kränkande behandling har brister. Eftersom planen är generell för hela gymnasieskolan och därmed inte har en tydlig koppling till skolenheten saknas åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling kopplade till kartläggningen av verksamheten vid skolenheten. Någon redovisning av hur de planerade åtgärderna i föregående års plan har genomförts finns inte heller.

Författning

6 kap. 6,8 §§ skollagen

Lgy 11 2.2 Normer och värden

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

Skolenheten måste förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete så att det ger underlag för att utveckla verksamheten. I detta ligger att

- skolenheten måste utvärdera det särskilda stöd som ges inom skolenheten på enhetsnivå, och
- skolenheten måste utvärdera elevhälsans arbete på övergripande nivå inom skolenheten.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det inom skolenheten bedrivs ett systematiskt och kontinuerligt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen och att detta arbete dokumenteras. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Av Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet (SKOLFS 2012:98) framgår att rektorn ska se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analys och beslut på enhetsnivå om prioritering av utvecklingsinsatser samt att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Inom Luleå Gymnasieby genomförs ett systematiskt kvalitetsarbete på flera nivåer. En väsentlig del av kvalitetsarbetet bedrivs på övergripande nivå för hela gymnasieskolan eftersom samverkan mellan skolenheterna är så omfattande. Där fastställs vilka uppföljningar som ska göras, hur måluppfyllelsen ska utvärderas och analyseras samt hur utvecklingsområden och strategier för högre måluppfyllelse ska fastställas. För att strukturera, planera och dokumentera kvalitetsarbetet används ett gemensamt dokument med anvisningar och uppdaterade styrkort. Skolinspektionen vill med anledning av att det systematiska kvalitetsarbetet i stor utsträckning bedrivs gemensamt för hela gymnasieskolan påpeka att ett till stora delar gemensamt kvalitetsarbete riskerar att begränsa kopplingen mellan skolenhetens verksamhet och det systematiska kvalitetsarbetet i sådan utsträckning att det inte på ett effektivt sätt kan bilda underlag för utveckling av skolenhetens verksamhet.

Några viktiga utvecklingsområden i det gemensamma kvalitetsarbetet är för närvarande kollegialt lärande, matematik, läslust, yrkesintroduktion samt arbetsplatsförlagt lärande och bedömning.

Utöver det gemensamma kvalitetsarbetet som beskrivits ovan genomförs ett likartat arbete inom programmen. Där finns även andra utvecklingsområden mer kopplat till respektive program och aktuella elevgrupper. Ett aktuellt exempel på detta vid skolenhet F är internationalisering.

Som ett led i analysen av skolenhetens resultat är det enligt Skolinspektionens bedömning viktigt att analysen även omfattar det särskilda stöd som ges inom

skolenheten samt elevhälsans arbete på övergripande nivåer. Vid intervjuer med rektor och personal framkommer att någon systematisk utvärdering av det särskilda stöd som ges inom skolenheten eller elevhälsans arbete på övergripande skolenhetsnivå inte genomförs. Däremot utvärderas det särskilda stödet som ges på individnivå genom åtgärdsprogrammen och elevhälsans arbete på individnivå. För att få underlag för att bedöma hur det särskilda stödet kan utvecklas ytterligare och hur elevhälsans insatser kan utvecklas på en övergripande nivå behöver dessa delar av verksamheten utvärderas.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom enheten finns dokumenterat i kvalitetsredovisningar för respektive program för 2013. Kvalitetsredovisningarna innehåller i huvudsak redovisning av kunskapsresultat med analys samt redovisning av värdegrundsarbetet med analys av dessa resultat. Andra områden som redovisas är elevernas ansvar och inflytande, utbildningsval – arbete och samhällsliv, bedömning och betyg samt rektors ansvar.

Skolinspektionen bedömer att skolenhetens särskilda stöd och elevhälsans arbete behöver utvärderas på enhetsnivå för att ge underlag för beslut om utveckling av dessa verksamheter.

Författning

4 kap. 4 - 5 och 6 - 7 §§ skollagen

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

Erbjudande av utbildning

Bedömning

Luleå kommun och rektorn för skolenheten måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Erbjudande av utbildning.

- Se till att utreda behoven och ge elever som har behov av studiehandledning på modersmålet sådant stöd.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen ska en elev få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

I Skolenhet F inom Luleå gymnasieskola finns elever med annat modersmål än svenska. Vid intervjuer framkommer att det på skolan finns elever som har bland annat arabiska, persiska och thai som sitt modersmål. Enligt genomförda intervjuer har inte dessa elever utretts för att kunna bedöma om de har behov av studiehandledning på modersmålet. Det finns enligt skolenhetens rektor heller inte möjlighet att ge elever studiehandledning på modersmålet eftersom det saknas lämplig personal för att ge sådant stöd. Rektorn anser vidare i sin

verksamhetsredogörelse inför tillsynen att studiehandledning på modersmålet är dåligt utvecklat inom Luleå Gymnasieskola, men att det är en av de frågor som fokuseras i det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att komma till rätta med problemen och därefter kunna erbjuda studiehandledning på åtminstone de största invandrarspråken.

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste se till att elever som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet också ges sådant stöd. Skolinspektionen vill understryka att beslut om studiehandledning på modersmålet ska, i enlighet med skollagens krav grundas på en individuell utredning, bland annat avseende omfattning och utformning av studiehandledningen.

Författning

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Ewa Lindberg och undervisningsråd Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Stefan Persson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.